

ХТО МИ: ВІД УЛАСА САМЧУКА ДО КРАВЧУКА І ЗЕЛЕНСЬКОГО

Цілком можливо, що в 91 році ми обрали б зовсім іншого президента України. Таке припущення висловив наш колега, колишній працівник районної газети Олександр Шустерук, який першим в Україні захистив дипломну роботу, досліджуючи журналістику Уласа Самчука. У газеті «Волинь», у якій редактором був У. Самчук у 1941-42 роках, було надруковано такі рядки «Село Великий Житин біля Рівного в Різдвяні свята оживлялось українською колядкою. Свідомі діти українського села М. Турченюк і Л. Кравчук заколядували на Український Червоний Хрест 40 карбованців». Очевидно, то була перша згадка імені майбутнього очільника держави в пресі.

– У Радянському Союзі Кравчук займав високі посади при ЦК КПРС. Якби тоді ретельно перевірили інформацію про нього, знайшли публікацію у газеті «Волинь», його кар'єра так би не розвивалась, – **повідомив таку невинну деталь з біографії першого президента України Олександр Шустерук** присутнім у Музеї книги та друкарства 19 лютого. Там відбувся круглий стіл, приурочений 115 річниці від дня народження Уласа Самчука.

– Хоч більшість життя класик провів далеко від рідної України, але завжди гарними словами згадував Дермань, де народився, і всю Волинь. Адже першим великим містом, де майбутній письменник відчув ритм життя, був Острог, – **зазначив Микола Манько, директор Державного історико-культурного заповідника м. Острога.** – Ще на початку XXI ст. наше місто стало центром видання і популяризації художньої спадщини Уласа Самчука. Якщо порівняти кількість виданих творів в Острозі і в діаспорі за 15 років, то безсумнівно Острог займає перше місце.

Серед тих, хто сприяв популяризації творчості Самчука, Микола Манько назвав головного редактора часопису «Воля з Волині» бібліотечної серії з однойменною назвою Йосифа Коваліва. У 2005 році у цьому книжковому видавництві під №37 побачив світ репринт першого польськомовного

видання 1938 р. першої частини трилогії «Волинь» («Куди тече та річка») У. Самчука (переклад польською мовою Тадеуша Голлендера).

– Зараз модно говорити, що Улас Самчук відкривав вікно до Європи, прагнув бути європейцем. Натомість Європа засуджувала націоналізм. А Самчук казав, що націоналізм і патріотизм треба виражати у великому мистецтві. І цим теж наражався на різні сутички, – **зазначив Й. Ковалів.**

Не минули самчукознавці і дразливого питання співпраці письменника з фашистською Німеччиною, життя в еміграції, звернення до теми голодомору, повернення творчості У. Самчука до шкільної програми.

Дослідники зосередили окрему увагу і на тексті публіцистичного стилю «Нарід чи чернь».

Не все одно, якими іменами названі вулиці наших міст, не все одно, чи домінуючим є для нас Шевченко, чи Пушкін. Не все одно, як це часто доводиться чути, кого ми вчимо у школі, не все одно, яке наше відношення до російської літератури. Ні! Це не все одно... А коли – все одно, то це значить, що все одно

для вас, хто є ми самі! Це значить, що ми не нарід, не якась спільна історична збірна сила, а невиразна юрба, сіра маса, вічно принижена без всяких ідеалів чернь.

У. Самчук «Нарід чи чернь», 1941

Саме відгомін цих думок помітили українці у новорічній промові нинішнього президента. Про це говорили історики й літературознавці в Острозі. «Навчитися жити у взаємній повазі заради майбутнього країни. Де неважливо, як названа вулиця, бо вона освітлена та заасфальтована. Де немає різниці, біля якого пам'ятника ти чекаєш дівчину, в яку ти закоханий». Тільки якщо публіцист у 1941 році стверджував, що не все одно, хто ми, то керманіч на межі 2019-2020 сказав протилежне.

← Вікторія КРИГЕР